

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก

ธนาคารพาณิชย์

ธนาคารพาณิชย์ ตามความหมายในพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2522 คือ ธนาคารที่ประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามหรือสิ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้ และใช้ประโยชน์จากเงินนั้นในทางหนึ่งหรือหลายทาง เช่น

- 1) รับฝากเงินประเภทที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม
- 2) ให้กู้ยืมในระยะสั้นแก่องค์กรธุรกิจเป็นส่วนใหญ่
- 3) สร้างเงินในรูปแบบเงินฝากได้ ซึ่งแตกต่างจากสถาบันการเงินอื่น
- 4) เป็นสื่อกลางระหว่างผู้มีเงินออมกับผู้ต้องการกู้เงินเพื่อประกอบธุรกิจ

ก) ประเภทเงินฝาก แบ่งออกเป็นสามประเภทคือ เงินฝากเผื่อเรียก เงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ

1) **เงินฝากเผื่อเรียกหรือเงินฝากกระแสรายวัน (Demand Deposits)** เงินฝากประเภทนี้ธนาคารจะต้องจ่ายเงินเมื่อผู้ฝากทวงถาม ซึ่งผู้ฝากจะต้องนำเงินจำนวนหนึ่งมาฝากกับธนาคารและธนาคารจะมอบสมุดเช็คให้ผู้ฝากเพื่อลงนามในเช็คสั่งจ่ายเงินตามวงเงินที่ฝากไว้ อาชีพที่นิยมใช้เงินฝากประเภทนี้คือ พ่อค้า นักธุรกิจ เงินฝากประเภทนี้ผู้ฝากจะไม่ได้รับดอกเบี้ย

2) **เงินฝากออมทรัพย์ (Saving Deposits)** อาจใช้ชื่อต่างๆ กันเช่น เงินฝากสินทรัพย์ เงินฝากเพื่อเคหะสงเคราะห์ เป็นต้น ผู้ฝากจะได้รับสมุดฝากสำหรับบันทึกรายการฝาก ถอน จำนวนเงินฝากคงเหลือ เงินฝากประเภทนี้ผู้ฝากจะได้รับดอกเบี้ยอัตราหนึ่ง

3) **เงินฝากประจำ (Time Deposits)** เป็นเงินฝากที่กำหนดระยะเวลาฝากแน่นอน และผู้ฝากไม่สามารถถอนคืนก่อนกำหนดระยะเวลาที่ตกลงไว้ เช่น ฝากประจำระยะเวลา 3 เดือน 6 เดือน 12 เดือน เป็นต้น เงินฝากประจำได้ดอกเบี้ยสูงกว่าเงินฝากออมทรัพย์ และผู้ฝากต้องเสียภาษีร้อยละ 15 ต่อปี ถ้าต้องการถอนคืนก่อนกำหนดเวลา ดอกเบี้ยจะลดลงตามระยะเวลา หรือ ตามเงื่อนไขที่ธนาคารกำหนดไว้

ข) ธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

ธนาคารพาณิชย์ทำหน้าที่ระดมเงินออมจากประชาชน ซึ่งอยู่ในรูปของการรับฝากเงินจากประชาชนโดยให้ดอกเบี้ยแก่ผู้ฝากขณะเดียวกัน ก็นำเงินฝากของประชาชนไปให้กู้ยืมแก่นักลงทุน

และภาคเศรษฐกิจต่างๆ อาจกล่าวได้ว่า การระดมเงินออมและการกู้ยืมถือเป็นธุรกิจหลักของ ธนาคารพาณิชย์

ธนาคารพาณิชย์ยังให้บริการด้านอื่นๆ อีกเช่น การซื้อลดตั๋วเงิน การรับรอง การค้ำประกัน การให้บริการเกี่ยวกับการค้าต่างประเทศ การบริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ บริการหักบัญชี และการโอนเงิน การเรียกเงินตามเช็ค การบริการรับจ่ายเงินแทนลูกค้า(การชำระค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า เงินเดือนพนักงานแทนเจ้าของกิจการ) เป็นต้น

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 เป็นต้นมา ทางการยังอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ให้บริการต่างๆ เพิ่มเติม เช่น การให้บริการจัดทำหรือวิเคราะห์โครงการเพื่อการลงทุน การเป็นที่ปรึกษาในการซื้อกิจการ รวมกิจการ หรือ ควบกิจการ การดูแลรักษาทรัพย์สิน การเป็นนายหน้าตัวแทนจำหน่ายหลักทรัพย์ รัฐบาล และรัฐวิสาหกิจ เฉพาะที่เป็นตราสารหนี้ การเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน การติดต่อหรือแนะนำบริษัทประกันชีวิต ประกันภัย หรือ ประกันภัยทรัพย์สินของลูกค้าธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามสมัครใจของลูกค้า เป็นต้น

ตราสารหนี้ภาครัฐและเอกชน

ตราสารหนี้หมายถึงสัญญาการกู้ยืมเงิน โดยที่ผู้ออกตราสารอยู่ในฐานะเจ้าหนี้ โดยตกลงที่จะจ่ายดอกเบี้ยเป็นงวดๆ และคืนเงินต้นให้กับผู้ซื้อตราสารที่อยู่ในฐานะเจ้าหนี้ ตราสารหนี้แบ่งได้หลายประเภทตามลักษณะต่างๆ ดังนี้

ก) **ตราสารหนี้ภาครัฐ** เป็นตราสารหนี้ที่รัฐบาลโดยกระทรวงการคลังหรือหน่วยงานภาครัฐ ออกขายเพื่อระดมทุนจากประชาชน ในปัจจุบันตราสารหนี้ภาครัฐสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1) **ตั๋วเงินคลัง (Treasury Bill)** เป็นตราสารหนี้ระยะสั้นที่ออกโดยกระทรวงการคลัง ปกติจะมีอายุไม่เกินหนึ่งปี มีอายุแตกต่างกันตั้งแต่ 28 วัน 90 วัน 180 วัน ตั๋วเงินคลังที่ออกมีแต่ราคา ที่ตราไม่ได้เสนออัตราดอกเบี้ยให้แก่ผู้ลงทุน การจัดจำหน่ายจึงทำในลักษณะขายลด (discount basis) ซึ่งการซื้อขายจะทำกันโดยหักดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายเอาไว้ก่อน แล้วชำระราคาจริงซึ่งคำนวณได้จากราคาที่ตราคิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยที่ต้องจ่าย

2) **พันธบัตรรัฐบาล (Treasury note and Bond)** เป็นตราสารหนี้ที่ออกโดยรัฐบาล มีอายุยาวกว่าพันธบัตรรัฐบาลจะมีอายุตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไปและมีการจ่ายคูปองเป็นงวดๆ โดยปกติจะจ่ายปีละสองครั้ง และเมื่อสิ้นสุดอายุของพันธบัตร ผู้ลงทุนจะได้รับคืนเงินต้นเท่ากับราคาที่ตราและคูปองงวดสุดท้าย พันธบัตรรัฐบาลมีชื่อเรียกแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของการออก เช่น พันธบัตรเพื่อการลงทุน

3) พันธบัตรเพื่อการลงทุน (Investment bond) เป็นพันธบัตรที่ออกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการลงทุนของผู้ลงทุนเป็นหลัก ผู้ลงทุนเป้าหมายเป็นสถาบันการเงินและผู้ลงทุนสถาบัน

4) พันธบัตรออมทรัพย์ (Saving bond) เป็นพันธบัตรที่ออกเพื่อเป็นเครื่องมือในการออมให้กับประชาชน โดยรัฐบาลได้ออกพันธบัตรนี้ในช่วงที่รัฐบาลมีงบประมาณขาดดุล

ข) พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ เป็นตราสารหนี้ที่ออกโดยรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจ แต่มีรัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป พันธบัตรรัฐวิสาหกิจสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) พันธบัตรที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน เป็นพันธบัตรที่ออกโดยมีกระทรวงการคลังเป็นผู้ค้ำประกันการจ่ายดอกเบี้ยและเงินต้นให้ ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจผู้ออกไม่สามารถชำระดอกเบี้ยและเงินต้นนั้นได้ตามจำนวนและระยะเวลาที่กำหนดรัฐบาลโดยกระทรวงการคลังจะเป็นผู้รับภาระจ่ายหนี้แทนให้

2) พันธบัตรที่กระทรวงการคลังไม่ได้ค้ำประกัน เป็นพันธบัตรที่ออกโดยรัฐวิสาหกิจไม่ได้รับการค้ำประกันการจ่ายดอกเบี้ยหรือเงินต้นจากกระทรวงการคลัง โดยปกติพันธบัตรชนิดนี้จะซื้อขายกัน ณ ราคาที่ต่ำกว่าพันธบัตรรัฐวิสาหกิจที่ค้ำประกัน โดยรัฐบาล พันธบัตรชนิดนี้มักจะออกโดยรัฐวิสาหกิจที่มีรายได้ดีและได้รับความเชื่อถือสูงจากผู้ลงทุน สาเหตุที่รัฐวิสาหกิจสามารถระดมทุนโดยการขายตราสารหนี้ได้แม้รัฐบาลจะไม่ค้ำประกันเนื่องจากผู้ลงทุนรู้จักและมั่นใจในฐานะการเงินที่แข็งแกร่งของรัฐวิสาหกิจ ผู้ออกรายนั้น

ค) พันธบัตรกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2538 มีฐานะเป็นองค์กรที่แยกออกมาจากธนาคารแห่งประเทศไทย FIDF มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง เพื่อทำหน้าที่ฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินของประเทศไทยให้เข้มแข็งและมั่นคง พันธบัตร FIDF สามารถใช้ในการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสถาบันการเงินได้เช่นเดียวกับพันธบัตรรัฐบาลและพันธบัตรรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน

ง) พันธบัตรของธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นเครื่องมือสำหรับบริหารนโยบายการเงินและเป็นการสร้างอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงให้แก่ตลาดการเงินของประเทศ

จ) พันธบัตรที่ออกโดยองค์การบริหารสินเชื่อสหกรณ์ออมทรัพย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือธุรกิจสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ประสบปัญหาทางการเงิน นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง อบส. ได้ออกพันธบัตรชนิด

กำหนดให้อัตรารักษาเป็นศูนย์ อายุ 7 ปี มูลค่า 1 พันล้านบาทเพียงครั้งเดียวเพื่อการระดมเงินทุนจากประชาชน

ตราสารหนี้ภาคเอกชน

ตราสารหนี้ภาคเอกชน เป็นตราสารหนี้ที่ออกโดยภาคเอกชนมีความหลากหลายมากกว่าตราสารหนี้ที่ออกโดยภาครัฐ เนื่องมาจากธรรมชาติและความต้องการที่แตกต่างกันของเอกชนแต่ละราย ซึ่งอาจเป็นกลุ่มที่มีความต้องการลักษณะบางอย่างของตราสารเป็นการเฉพาะ สามารถแบ่งออกได้ตามเกณฑ์ที่แตกต่าง ดังนี้

ก) หนี้กู้แบ่งตามลำดับชั้นในการเรียกร้องสิทธิ (Absolute Priority Claim)

1) หนี้กู้ไม่ด้อยสิทธิ (Senior bond) เป็นหนี้กู้ที่มีเงื่อนไขกำหนดให้ผู้ถือได้รับสิทธิในการชำระหนี้ในอันดับต้นจากผู้ออกในกรณีที่ผู้ออกหนี้กู้อยู่ในภาวะล้มละลายและมีคำสั่งให้ต้องขายสินทรัพย์ทอดตลาดเพื่อชำระหนี้คืนให้แก่เจ้าหนี้และผู้ถือหุ้นสามัญสิทธิในการที่จะได้รับชำระหนี้ดังกล่าวอยู่ในลำดับสูงกว่าผู้ถือหนี้กู้ด้อยสิทธิ หนี้บุริมสิทธิ และหุ้นสามัญ แต่จะด้อยกว่าเจ้าหนี้บุริมสิทธิโดยทั่วไป ซึ่งได้แก่เจ้าหนี้การค้า

2) หนี้กู้ด้อยสิทธิ (Subordinated bond) เป็นหนี้กู้ที่มีเงื่อนไขกำหนดให้ผู้ถือได้รับสิทธิในการชำระหนี้เป็นอันดับรองจากผู้กู้ไม่ด้อยสิทธิแต่ยังมีสิทธิสูงกว่าหนี้บุริมสิทธิและหุ้นสามัญ หนี้กู้ชนิดนี้จึงมีความเสี่ยงสูงกว่าหนี้กู้ไม่ด้อยสิทธิเพราะผู้ออกอาจมีเงินสดเหลือพอชำระหนี้ได้เพียงหนี้กู้ไม่ด้อยสิทธิ แต่ อาจไม่เหลือตกมาถึงผู้ถือหนี้กู้ในกลุ่มนี้ โอกาสที่ผู้ถือหนี้กู้ด้อยสิทธิจะไม่ได้รับชำระหนี้จึงมีสูงกว่าของหนี้กู้ไม่ด้อยสิทธิทำให้ต้นทุนขององค์กรที่ออกหนี้กู้ด้อยสิทธิเพิ่มขึ้น เพราะต้องจ่ายอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นเพื่อชดเชยกับความเสี่ยงที่ผู้ลงทุนต้องแบกรับ

ข) หนี้กู้แบ่งตามการมีสินทรัพย์เพื่อการประกันหนี้

1) หนี้กู้มีประกัน (Secured bond) เป็นหนี้กู้ที่ผู้ออกจัดให้มีสินทรัพย์ชนิดใดชนิดหนึ่งเพื่อเป็นการเพิ่มความมั่นใจต่อผู้ลงทุนในกรณีที่ผู้ออกตราสารเพื่อระดมทุนอยู่ในภาวะล้มละลาย เนื่องจากผู้ถือหนี้กู้มีประกันจะมีบุริมสิทธิในสินทรัพย์ที่นำมาประกันเหนือเจ้าหนี้รายอื่น ทำให้ผู้ลงทุนได้รับความเสี่ยงลดลง จึงยอมรับอัตราดอกเบี้ยของหนี้กู้มีประกันในอัตราร้อยได้ส่งผลให้ผู้ถือมีต้นทุนการกู้ยืมที่ต่ำลง

2) หนี้กู้ไม่มีประกัน (Unsecured bond) เป็นหนี้กู้ปกติที่ผู้ออกไม่ได้จัดให้มีสินทรัพย์รองรับหรือค้ำประกันการออกหนี้กู้ หากผู้ออกหนี้กู้เกิดล้มละลายผู้ถือหนี้กู้จะมีสิทธิเพียงการรับส่วนแบ่งจากการขายสินทรัพย์ที่เหลือของบริษัทตามสัดส่วนและตามลำดับชั้นในการเรียกร้องสิทธิ

ค) หุ้นกู้แบ่งตามลักษณะพิเศษอื่น

1) **หุ้นกู้แปลงสภาพ (Convertible bond)** เป็นหุ้นกู้ที่ให้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้นกู้ในการเลือกที่จะแปลงสภาพหุ้นกู้ฉบับนั้นให้เป็นหุ้นสามัญ เมื่อถึงกำหนดเวลาและตามอัตราส่วนการแปลงสภาพ สิทธิในการแปลงสภาพเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้ถือหุ้นกู้ในการเปลี่ยนสถานะจากเจ้าหนี้สู่ความเป็นเจ้าของของบริษัท เนื่องจากสิทธิในการแปลงสภาพหุ้นกู้ให้เป็นหุ้นสามัญมีค่าและสามารถคิดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของผลตอบแทนที่หุ้นกู้ฉบับนั้นเสนอ หุ้นกู้ชนิดนี้จึงสามารถเสนออัตราดอกเบี้ยได้ต่ำกว่าที่หุ้นกู้ปกติได้

2) **หุ้นกู้ที่จ่ายดอกเบี้ยแบบลอยตัว (Floating rate bond)** เป็นหุ้นกู้ที่มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยซึ่งอ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นที่ผู้ออกรับ จากนั้นจึงบวกด้วยส่วนต่ำ (margin) ซึ่งจะมากหรือน้อยจะขึ้นกับประเภทของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นที่ใช้ในการอ้างอิง และความเสี่ยงด้านเครดิตของผู้ออก โดยมากหุ้นกู้ชนิดนี้จะออกโดยองค์กรที่มีการแสวงหารับที่แปรผันตามอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาด

3) **หุ้นกู้แบบทยอยจ่ายคืนเงินต้น (Amortizing bond)** เป็นหุ้นกู้ที่ทยอยจ่ายคืนเงินต้นแก่ผู้ถือหุ้นตามระยะเวลาและจำนวนเงินที่กำหนด การทยอยจ่ายคืนเงินต้นของหุ้นกู้ประเภทนี้จะช่วยลดความเสี่ยงจากการที่ผู้ออกไม่สามารถชำระคืนเงินต้นจำนวนมาก เมื่อหุ้นกู้ทุกฉบับครบกำหนดพร้อมกัน การลดความเสี่ยงเป็นไปได้เนื่องจากเงินต้นได้ทยอยจ่ายคืนไปเรื่อยๆ ตามงวดส่งผลให้ผู้ออกมีภาระไม่มากนักที่จะต้องหาเงินไปไถ่คืนหุ้นกู้ในคราวเดียวเมื่อครบกำหนด

4) **หุ้นกู้ที่ให้สิทธิแก่ผู้ออกในการไถ่ถอนก่อนกำหนด (Callable bond)** เป็นหุ้นกู้ที่ให้สิทธิแก่ผู้ออกในการไถ่ถอนหุ้นกู้คืนได้ก่อนวันที่หุ้นกู้หมดอายุ ตามราคาไถ่คืนที่กำหนดไว้ก่อนเป็นการล่วงหน้า ราคาไถ่คืนมักกำหนดไว้สูงกว่าราคาที่เราได้เพื่อชดเชยกับการเสียโอกาสการลงทุนของผู้ถือ ซึ่งปกติผู้ออกมักจะไถ่ถอนหุ้นกู้คืนในช่วงที่อัตราดอกเบี้ยในตลาดอยู่ในระดับต่ำเพื่อยกเลิกหุ้นกู้ฉบับเดิมซึ่งอาจเสนออัตราดอกเบี้ยในระดับสูงกว่า แล้วออกหุ้นกู้ฉบับใหม่ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าเป็นการทดแทน การไถ่คืนก่อนกำหนดจึงสร้างความเสี่ยงส่วนเพิ่มแก่ผู้ถือ เพราะผู้ถือมักจะได้รับเงินจากการไถ่คืนเมื่ออัตราดอกเบี้ยในตลาดมีระดับต่ำ อย่างไรก็ตามหุ้นกู้ประเภทนี้มักเสนออัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าหุ้นกู้ปกติเพื่อชดเชยความเสี่ยงดังที่ได้พรรณนาไปให้ผู้ลงทุน

5) **หุ้นกู้ที่ให้สิทธิแก่ผู้ถือในการขายหุ้นกู้คืนแก่ผู้ออกได้ก่อนกำหนด (Puttable bond)** เป็นหุ้นกู้คืนแก่ผู้ถือได้ก่อนกำหนดตามราคาขายคืนและช่วงเวลาที่กำหนดไว้เป็นเงื่อนไข สิทธิที่ผู้ถือได้รับจากหุ้นกู้ประเภทนี้ทำให้ผู้ถือสามารถลดความเสี่ยงจากการลงทุนในหุ้นกู้ลงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออันดับเครดิตของผู้ออกเสื่อมถอย ทำให้ราคาตลาดของหุ้นกู้ปรับลดลงไปมากและอาจต่ำกว่าราคาขายคืน ผู้ถือจะสามารถขายหุ้นกู้คืนให้แก่ผู้ออกไปราคาขายคืนแทนที่จะขายได้เพียง

ราคาตลาดที่ต่ำกว่า การออกหุ้นกู้ชนิดนี้เป็นการเพิ่มความเสี่ยงให้กับผู้ออก เนื่องจากผู้ลงทุนจะได้
 ถอนคืนในกรณีที่ผู้ลงทุนเห็นว่าผู้ออกมีปัญหาการเงินและอันดับเครดิตลดลง ทำให้ผู้ออกต้อง
 หาแหล่งเงินทุนอื่นเพื่อชดเชยในอัตราที่สูงขึ้น ทั้งยังอาจทำให้ปัญหาด้านการเงินที่มีอยู่ทวีความ
 รุนแรงยิ่งขึ้นไปอีก

ธุรกิจของตราสารหนี้

ตลาดตราสารหนี้ เป็นสถานที่ที่ผู้ซื้อและผู้ขายตราสารหนี้ตกลงทำธุรกรรมซื้อขายตราสาร
 หนี้ ซึ่งอาจจะเป็นพันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ หุ้นกู้ภาคเอกชนที่มีอายุและลักษณะต่างๆ
 ด้วยราคาและปริมาณที่เห็นสมควรร่วมกันทั้งสองฝ่าย ตามปกติในการซื้อขายตราสารหนี้ผู้ซื้อและ
 ผู้ขายไม่จำเป็นต้องมีสถานที่ทางกายภาพ ตลาดตราสารหนี้เป็นสาธารณูปโภคที่มีความสำคัญใน
 การพัฒนาระบบการเงินของประเทศ เนื่องจากเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างสภาพคล่องของ
 การซื้อขายให้กับตัวตราสารผู้ซื้อสามารถซื้อตราสารได้ในเวลาที่ตนต้องการ และผู้ขายสามารถขาย
 ได้ในเวลาที่ต้องการ หากตนไม่ประสงค์จะถือตราสารหนี้นั้นจนถึงวันที่ตราสารหมดอายุโดย
 ราคาที่ตกลงซื้อขายกันไว้จะถูกกำหนดโดยอุปสงค์และอุปทานที่แท้จริงในตลาด มิได้ถูกบิดเบือน
 โดยผู้ซื้อ ผู้ขาย หรือผู้ภายนอก

ตราสารทุน

ตราสารทุน เป็นตราสารแสดงความเป็นเจ้าของกิจการ หรือเป็นตราสารที่มีสิทธิในการ
 แปลงเป็นหรือซื้อหุ้นสามัญแฝงอยู่ด้วย ตราสารทุนอาจจำแนกตามรูปแบบได้เป็นสองกลุ่ม กลุ่ม
 แรกเป็นตราสารแสดงสิทธิในฐานะเจ้าของโครงการ ได้แก่หุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ ส่วนกลุ่มที่
 สองเป็นตราสารแสดงสิทธิอนุพันธ์ที่เชื่อมโยงกับหุ้นสามัญ (equity-linked security) ได้แก่ สิทธิ
 ของผู้ถือหุ้นเดิมในการซื้อหุ้นเพิ่มทุนวอร์เรนท และหุ้นกู้แปลงสภาพ ซึ่งเป็นตราสารที่มีสิทธิใน
 การแปลงเป็นหรือซื้อหุ้นสามัญแฝงอยู่ และบัญชีส่วนทุนของบริษัทจะเพิ่มขึ้นเมื่อมีการใช้สิทธิ
 ตามที่ระบุ สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

ก) หุ้นสามัญ (Common stock) เป็นตราสารซึ่งแสดงสิทธิเรียกร้องในฐานะเจ้าของบริษัท
 ไม่ว่าจะผ่านทางตรงหรือทางอ้อม หลังจากที่บริษัทได้จ่ายภาระผูกพันให้เจ้าหนี้ไปแล้ว สิทธิ
 เรียกร้องดังกล่าวจึงเป็นสิทธิเรียกร้องในกำไรและทรัพย์สินส่วนที่เหลือ เป็นสิทธิเรียกร้องราย
 สุดท้าย และในฐานะเจ้าของกิจการ ผู้ถือหุ้นสามัญจึงมีสิทธิในการควบคุมการบริหารกิจการผ่าน
 การลงคะแนนเสียง ผู้ถือหุ้นสามัญมีสิทธิร่วมรับในผลกำไรของบริษัทในรูปของเงินปันผล เฉพาะ

ในกรณีที่มีการประกาศจ่ายเงินปันผล บริษัทส่วนใหญ่จ่ายเงินปันผลในรูปเงินสด มีบางกรณีที่จ่ายในรูปหุ้นปันผล

ข) หุ้นบุริมสิทธิ(Preferred stock) เป็นหุ้นซึ่งให้สิทธิแก่ผู้ถือเหนือกว่าหุ้นสามัญ สิทธิที่เหนือกว่านี้เป็นสิทธิในเงินปันผลและสิทธิในทรัพย์สินกรณีเลิกกิจการ กล่าวคือหากบริษัทไม่จ่ายเงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิบริษัทย่อมไม่สามารถจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นสามัญได้ และในกรณีเลิกกิจการ ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิจะมีสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของบริษัทก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ แต่หลังจากนี้ เงินปันผลที่ระบุในหุ้นบุริมสิทธิจะเป็นจำนวนคงที่ และมักคิดเป็นร้อยละจากมูลค่าที่ตราไว้ หรืออาจระบุเป็นจำนวนเงินต่อหุ้นโดยตรง อย่างไรก็ตามการที่ไม่สามารถจ่ายเงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิแม้เป็นสิ่งที่บริษัทควรหลีกเลี่ยง แต่การไม่จ่ายมิได้เป็นเหตุให้บริษัทถูกฟ้องล้มละลายได้

ค) ใบสำคัญแสดงสิทธิ(Equity warrant) เป็นใบสำคัญบริษัทผู้ออกให้สิทธิแก่ผู้ถือในการที่จะซื้อหุ้นสามัญที่ออกใหม่ของบริษัทผู้ออกวอร์เรนทั้นั้น ในจำนวนและราคาที่ได้กำหนดไว้แล้ว ภายในระยะเวลาหรือ ณ วันที่ได้กำหนดไว้ในวอร์เรนท ใบสำคัญแสดงสิทธิจะต้องระบุประเภทของ ทรัพย์สินอ้างอิงที่ผู้ถือวอร์เรนทมีสิทธิซื้อได้ ทรัพย์สินอ้างอิงดังกล่าวอาจเป็นหุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ หุ้นกู้ หรือในกรณีที่เป็นวอร์เรนทที่ออกควบกับหน่วยลงทุน หลักทรัพย์ที่มีสิทธิซื้อจะเป็นหน่วยลงทุนนั้นๆ ส่วนราคาซื้อตามสิทธิ(strike price) อาจกำหนดไว้คงที่ไม่เปลี่ยนแปลง หรืออาจกำหนดให้เพิ่มขึ้นเป็นขั้นๆ ในช่วงอายุของวอร์เรนทก็ได้

ธุรกิจของตลาดตราสารทุน

ตลาดตราสารทุนเป็นแหล่งกลางในการเสนอขายตราสารต่างๆ ได้แก่หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ ใบสำคัญแสดงสิทธิ และหุ้นกู้แปลงสภาพของธุรกิจที่ต้องการเงินทุนระยะยาวให้แก่ผู้ลงทุนที่มีเงินออม และเป็นศูนย์กลางการเปลี่ยนมือตราสารทุน การเข้าใจถึงลักษณะตราสาร กลไกของตลาดและการกำหนดราคาตราสารทุนจะทำให้ผู้ระดมเงินทุนและผู้ลงทุนสามารถวิเคราะห์การลงทุน ผลตอบแทน และความเสี่ยงจากการลงทุนในตราสารทุนประเภทต่างๆ ทำให้การออกและการกำหนดราคาตราสาร รวมทั้งการลงทุนในตราสารทุนอยู่บนรากฐานของความรู้ความเข้าใจที่มีหลักการรองรับ อันจะส่งผลให้การพัฒนาตลาดทุนให้เป็นโครงสร้างพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจบรรลุตามวัตถุประสงค์

โครงสร้างตลาดตราสารทุน ประกอบด้วยตลาดแรกหรือตลาดตราสารออกใหม่และตลาดรองหรือตลาดค้าหลักทรัพย์ สำหรับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นตลาดรองที่เป็นทางการ

ของประเทศไทย มีบทบาทเป็นแหล่งกลางการซื้อขายหลักทรัพย์ทำให้เกิดสภาพคล่องในการซื้อขายหลักทรัพย์ขึ้น และมีบทบาทในการก่อให้เกิดความเท่าเทียมกันสำหรับผู้ลงทุนทุกรายในการรับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ เพื่อให้ผู้ลงทุนได้ใช้ข้อมูลเพื่อกำหนดราคาหลักทรัพย์อย่างสมเหตุสมผล ปัจจุบันการระดมทุนและการลงทุนในตลาดเงิน ตลาดตราสารหนี้ และตลาดตราสารทุน ได้รับผลกระทบอย่างมากจากความผันผวนที่เพิ่มขึ้นของระดับราคาและอัตราดอกเบี้ย เกิดเป็นความเสี่ยง ความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นนี้ไม่สามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีโดยใช้กลยุทธ์ที่พิจารณาเฉพาะตราสารประเภทเดิมในตลาดเงิน ตลาดตราสารหนี้ และตลาดตราสารทุน การบริหารความเสี่ยงโดยใช้ตราสารอนุพันธ์เป็นเครื่องมือที่ดีกว่าในปัจจุบัน

The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a detailed illustration of an elephant standing and facing left. Above the elephant's head is a traditional Thai umbrella (parasol) with multiple tiers. The entire emblem is enclosed within a circular border. The Thai text 'มหาวิทยาลัยเชียงใหม่' is written along the top inner edge of the circle, and 'CHIANG MAI UNIVERSITY 1964' is written along the bottom inner edge. There are decorative floral motifs on either side of the elephant's head.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางอุษา จุ่มปามัญญ์
วัน เดือน ปี เกิด	2 ธันวาคม 2508
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2542 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2547 MINI MBA คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประสบการณ์	พ.ศ. 2519-2533 เจ้าหน้าที่การตลาด บริษัทหลักทรัพย์ ชนานันต์ จำกัด สาขาเชียงใหม่ พ.ศ. 2533-2543 เจ้าหน้าที่การตลาด บริษัทหลักทรัพย์ ชนสยาม จำกัด(มหาชน) สาขาเชียงใหม่ พ.ศ. 2543-ปัจจุบัน ผู้จัดการ บริษัทหลักทรัพย์ ชนชาติ จำกัด(มหาชน) สาขาเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved